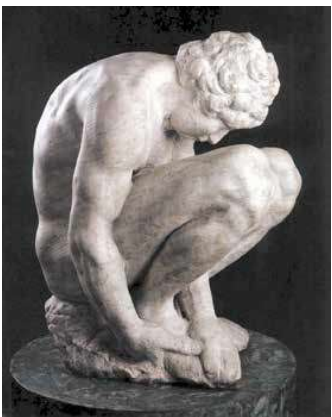

1. Leucothea (Ino), 1862. Louvre, Párizs

2. Patkó Károly, Aba-Novák Vilmos, Bánk Ernő → és Nagy Oszkár Felsőbányán, 1925

3. Michelangelo: Guggoló fiú, 1530 Ermitázs, Szentpétervár

Nº 37

PATKÓ KÁROLY (1895-1941)

Szárműzöttek | In exile, 1921

Olaj, vászon | Oil on canvas, 90 x 75 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Patkó 1921

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

| Patkó Károly festőművész és Schönbauer Henrik szobrászművész gyűjteményes kiállítása.
Belvedere Galéria, Budapest, 1922. február – március, katalógus: 7.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

| Árkádia tájain. Szőnyi István és köre 1918-1928.
szerk: Zwickl András. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2001. katalógus: 19.

Kezdő ár | Starting price: 22 000 000 Ft / 57 292 EUR

Becsérték: 30 000 000 – 36 000 000 Ft

Estimate: 78 125 – 93 750 EUR

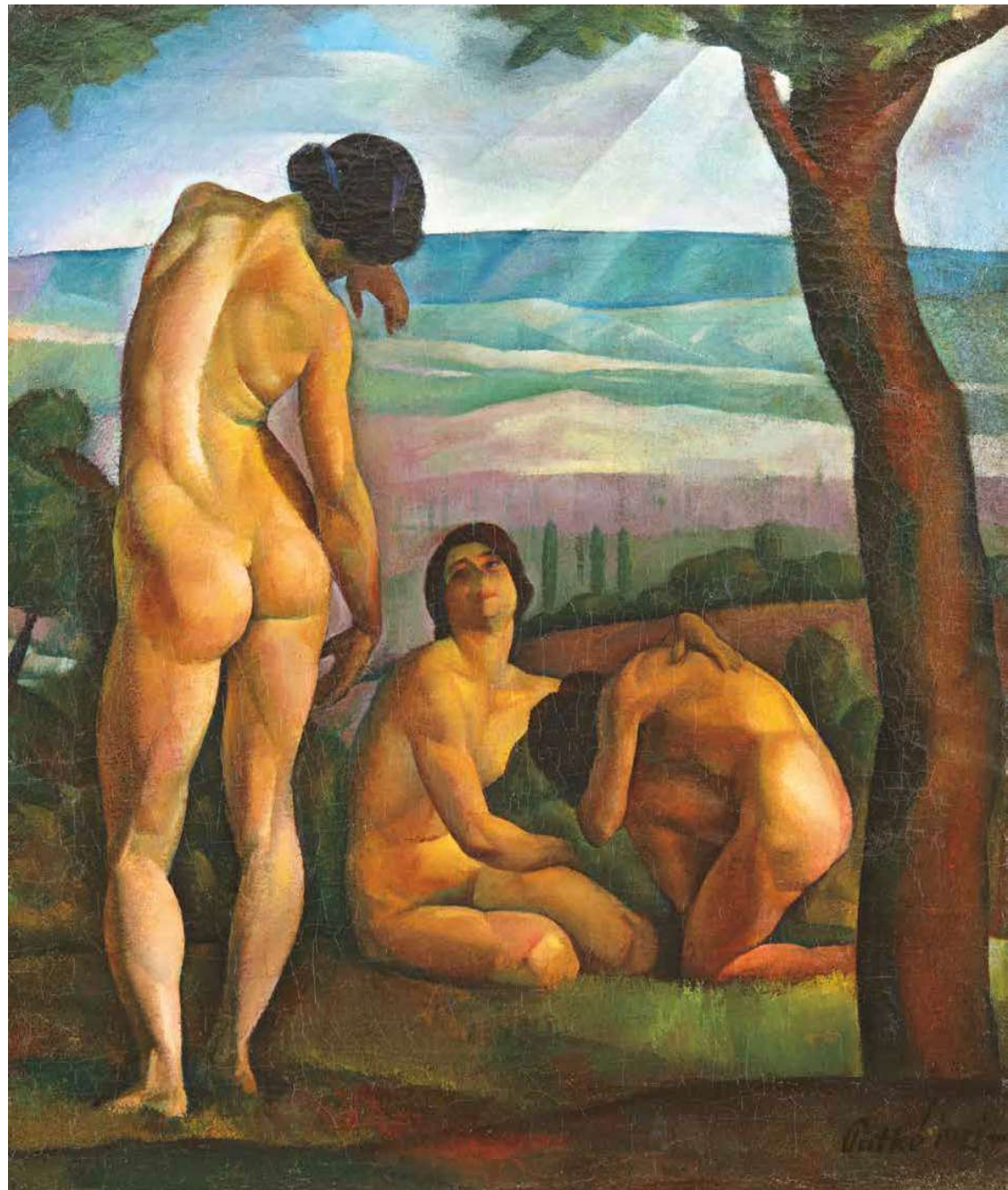

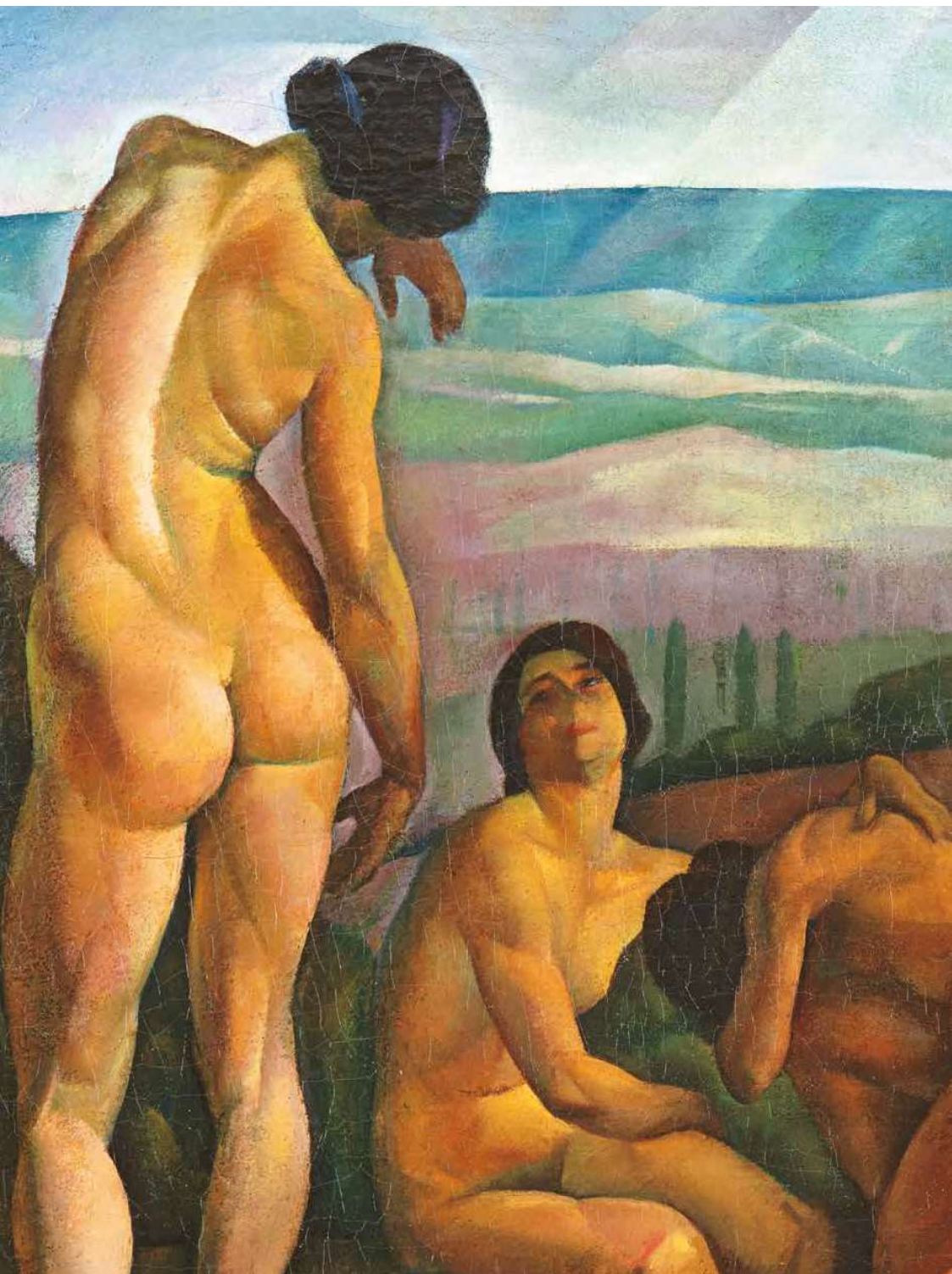
ÁRKÁDIA

Az első világháború után megjelenő művészek egy csoportja, a Szőnyi István nevével fémjelzett Szőnyi-kör –Aba-Novák Vilmos, Patkó Károly, Korb Erzsébet – tagjainak festészete szorosan kapcsolódott az antik szobrászatot is alapul vevő itáliai reneszánsz művészetéhez. Pályatársai közül Patkó kötődött legjobban a klasszikus művészethez, az 1920-as évekbeli alkotásain jól látható, hogy tudatosan használta az itáliai nagymesterek kompozíciós elveit, valamint formai megoldásait. A korszakból származó egyes alkotásain a késő reneszánsz és manierista festészet, illetve szobrászat közvetlen

hatását figyelhetjük meg. A témaválasztás mellett számos esetben a mozdulat, illetve a testtartás is azonos Patkó festményein, valamint az itáliai klasszikus alkotásokon.

Jelen festményünkön is a cinquecento erőteljes hatását láthatjuk. A spirális felépítésű, csavarodó testek a manierista szobrokra jellemző figura serpentinata klasszikus megoldását idézik. Hasonló kompozíciós megoldással találkozhatunk például Luca Signorelli egyik művének háttérében is; a térdeplő, guggoló aktok pedig Michelangelo szobrászatának ismeretéről tanúskodnak.

SZÁMŰZÖTTEK

„A Szőnyi kör művészetében a semleges vagy derűs hangulatú ábrázolások mellett azonban jóval nagyobb hangsúlyt kapnak a tragikus mitológiai történetek. Ezeken az alkotásokon az emberi test, elsősorban női aktok váltak a formai, illetve kompozicionális kísérletek színterévé.”¹ Patkó több ízben is a görög mitológia egy-egy történetét választotta festményeihez (*Niobé*, 1923). Kompozíciójáról azonban általában hiányoznak a klasszikus ikonográfiai kellékek, az 1926-ban készült *Danaét* például a megszokott toronyszoba helyett nagybányai miliőben ábrázolja.

A festményen látható, három női alak feltehetően három testvért jelenít meg: Agauét, Szemelét és Inót, akik Kadmosznak, Théba

alapító királyának és Harmonia istennőnek a lányai voltak. Agaué fia, Pentheusz, Théba uralkodója nem nézte jó szemmel, hogy anyja és annak testvérei Dionüszosz követőivé váltak, így betiltotta a bor istenének tiszteletét. Dionüszosz bosszút esküdött, és büntetésből a mámoros állapotban lévő bakkhánsnók kezébe juttatta Pentheuszt. Pentheusz fejét saját anyja, Agaué tépte le, tébolyult állapotban azt hitte, egy oroslán van a kezei közt. A három testvért ezután száműzték Théba városából. A történetet Euripidész *Bakkhánsnők* című művében dolgozta fel mely a „legtöbbet vitatott és magyarázott alkotásai közé tartozik.”² A dráma évszázadokon át népszerű téma volt a nemzetközi festészetben.

4. Patkó Károly kiállítási katalógusa, 1922
5. A most aukcióra kerülő festmény a katalógus 7. tétele, 1922

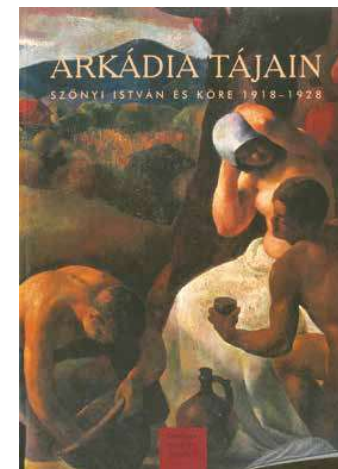
ZÖLD KORSZAK

A festmény készültkor Patkó festészete jelentős stílári változáson ment keresztül. Míg az 1920-ban készült alkotásait a hideg kékek és az erőteljes kontrasztok uralják, addig az 1921-ben készült *Száműzöttek*en már puhábbak a fények, a kék helyett a zöld dominál, az

éles, hideg fény-árnyékok helyett pedig az aktok szinte arany-barnán tündökölnék. Az izzó zöldek és mályva reflexek kontrasztjára épülő festmény az Arkádia ciklus korai időszakának kiemelkedő kvalitású, lenyűgöző darabja.

KELEN ANNA

¹ Arkádia tájain, Szőnyi István és köre 1918–1928, szerk: Zwickl András, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2001, 145. oldal
² Falus Róbert: Az antik világ irodalmi, 2005, 140.

6. Arkádia tájain, kiállítási katalógus, 2001

7. A festmény reprodukciója az Arkádia katalógusban